

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sotilasavustuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan sotilasavustuslakia muutettavaksi siten, että asevelvollisille korvattaisiin sotilasavustuksena niin sanottujen uusimuotoisten opintolainojen eli uuden opintotukilainsäädännön mukaisen valtiontakauksen perusteella nostettujen opintolainojen asevelvollisuuden aikana erääntyvät korot.

Epäselvyyksien välttämiseksi esityksessä

ehdotetaan sotilasavustuslakiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan lakia sovelletaan myös vapaaehtoisessa asepalveluksessa oleviin naisiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 1996 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1996 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykytila

Asevelvollisille maksetaan nykyisin korvausta vain niin sanottujen vanhojen opintolainojen eli korkeakouluopiskelijoille ennen 1 päivää heinäkuuta 1992 ja muille opiskelijoille ennen 1 päivää heinäkuuta 1994 myönnettyjen opintotukilain (28/72) mukaisen opintolainojen koroista. Näiden opintolainojen korot korvataan asevelvollisille opintotuen korkoavustuksena. Opintotuen korkoavustuksia on myönnetty vuosittain noin 5 000 asevelvolliselle.

Uusimuotoisia opintolainoja ovat korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain (111/92) ja uuden opintotukilain (65/94) mukaiset opintolainat. Näiden opintolainojen korkoja ei korvata opintotukilainsäädännön uudistuksen jälkeen asevelvollisille opintotuen korkoavustuksena, eikä mainittujen kor-

kojen maksua tueta muullakaan tavoin, jolloin asevelvollisten taloudellinen tilanne saattaa muodostua vaikeaksi.

Eduskunta on kiinnittänyt huomiota epäkohdan korjaamiseen vastauksessaan hallituksen esitykseen sotilasavustuslaiksi (HE 28/1993 vp). Eduskunnan vastaukseen sisältyy lausuma, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää uusimuotoisten opintolainojen koronmaksuun liittyvät epäkohdat asevelvollisuusajalta ja antaa mahdollisimman pikaisesti esitykset tarvittaviksi säännöksiksi.

Sotilasavustuslain (781/93) perusteella sen mukaisia etuuksia maksetaan asevelvollisuuslain (452/50) ja siviilipalveluslain (1723/91) nojalla palveluksessa oleville. Naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/95) 5 §:n mukaan vapaaehtoisena asepalvelukseen astuneeseen naiseen sovelletaan kaikkia niitä säännöksiä, jotka koskevat asevelvollisuuslain mukaisesti

varusmiespalvelukseen määrättyä. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan vapaaehtoista asepalvelua suorittavien naisten taloudelliset ja sosiaaliset edut ovat samat kuin asevelvollisuutta suorittavien miesten. Vapaaehtoista asepalvelua suorittavat naiset ovat siten oikeutettuja sotilasavustuslain mukaisesti etuuksiin naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain perusteella.

1.2. Ehdotetut muutokset

Uusimuotoisten opintolainojen korot on tarkoituksenmukaisinta korvata asevelvollisille laajentamalla sotilasavustusjärjestelmää. Tämän vuoksi sotilasavustuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, jonka perusteella asevelvollisille voidaan maksaa sotilasavustuksena uusien opintolainojen korot. Sotilasavustuksena maksettaisiin sellaiset uusimuotoisten opintolainojen korot, jotka erääntyvät maksettaviksi asevelvollisuuden suorittamisen aikana tai sellaisen kalenterikuukauden aikana, jolloin lainan saajan palvelus päättyy edellyttäen, että korkoja ei lisätä lainapääomaan opintotukilain nojalla.

Sotilasavustuksena korvattavien opintolainojen korkojen määrään vaikuttaisivat ainoastaan asevelvollisen omat sotilasavustuksen määrään vaikuttavat tulot. Uusimuotoisten opintolainojen korot maksettaisiin asevelvollisille Kelan paikallistoimistoon jätettävän hakemuksen ja pankin antaman koronperintätositteen perusteella. Kelan paikallistoimisto voi maksaa mainittujen asiakirjojen perusteella korkosuorituksen suoraan pankkiin, eikä asevelvollisen tarvitse näin ollen itse ensin maksaa korkoa.

Uusimuotoisten opintolainojen korot erääntyvät kesäkuussa ja joulukuussa. Ensimmäinen esityksen mukainen sotilasavustuksena korvattava koronmaksu tapahtuisi siten kesäkuussa 1996.

Epäselvyyksien välttämiseksi ehdotetaan jaksossa 1.1. selostetuin perustein sotilasavustuslakiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan sotilasavustuslakia sovelletaan myös vapaaehtoisena asepalvelusta suorittaviin naisiin.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kesäkuussa 1995 oli uusimuotoista opintolainaa yhteensä 102 000 henkilöllä. Lainaa oli keskimäärin 12 650 markkaa henkilöä kohden. Keskimääräinen korko oli 8 prosenttia. Vuonna 1996 uusimuotoisten opintolainojen korkoja arvioidaan olevan maksettavana noin 1 500 asevelvollisella. Lainamuutos tältä osin aiheuttaisi sotilasavustusjärjestelmään vuonna 1996 arviolta noin 2,3 miljoonan markan lisäkustannukset.

Naisia otetaan vapaaehtoiseen asepalvelukseen 30 vuonna 1995 ja enintään 300 vuonna 1996. Heistä vain harvojen arvioidaan olevan oikeutettuja sotilasavustukseen. Koska lainamuutos tältä osin ei laajentaisi sotilasavustusjärjestelmää, vaan ainoastaan selkeyttäisi olemassa olevaa tilannetta, ei lisäkustannuksia tältä osin ole arvioitu. Käytännössä vapaaehtoista asepalvelusta suorittaville naisille maksettavan sotilasavustuksen kustannukset jäävät kuitenkin suhteellisen vähäisiksi.

3. Asian valmistelu

Esityksestä on neuvoteltu sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön, puolustusministeriön sekä kansaneläkelaitoksen kesken. Esitys perustuu näihin neuvotteluihin, ja se on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Soveltamisala.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta asevelvollisille korvattavista uusimuotoisten opintolainojen koroista.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan sotilasavustuslakia sovellettaisiin myös vapaaehtoista asepalvelusta suorittaviin naisiin. Pykälään ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi maininta siitä, että asevelvollisella tarkoitetaan myös vapaaehtoisessa asepalveluksessa olevaa naista.

3 §. *Sotilasavustus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 kohta, jonka perusteella sotilasavustuksena maksettaisiin asevelvolliselle uusimuotoisten opintolainojen korot.

10 a §. *Opintolainojen korot.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 a §. Sen perusteella korvattaisiin asevelvolliselle korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain (111/92) ja uuden opintotukilain (65/94) mukaisen valtiontakauksen perusteella nostettujen opintolainojen korot, jotka erääntyvät maksettaviksi asevelvollisuusaikana tai sellaisen kalenterikuukauden aikana, jolloin lainan saajan palvelus päättyy edellyttäen, että korkoja ei lisätä lainapäähän opintotukilain 34 §:n nojalla.

11 §. *Huomioon otettavat tulot ja varat.* Koska opintolainojen korot on katsottava asevelvollisen henkilökohtaisiksi menoiksi, ehdotetaan 1 momentin johdantokappaleeseen lisättäväksi säännös, jonka mukaan opintolainojen korkoja korvattaessa ei oteta huomioon asevelvollisen perheenjäsenten tuloja.

12 §. *Avustuksen määrääminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että myös 10 a §:ssä mainitut menot otetaan huomioon sotilasavustusta määrättäessä.

14 §. *Maksamisaika.* Opintolainojen korot erääntyvät maksettaviksi kaksi kertaa vuodessa, ja ne korvataan kertaluontoisesti kuten nykyisen lain mukaan erityisavustus. Tämän vuoksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta siitä, että sotilasavustuksen kuukausimäärään ei lueta 10 a §:n perusteella korvattavia opintolainojen korkoja.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

sotilasavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/93) 1 §, 3 §:n 2 kohta, 11 §:n 1 momentin johdantokappale, 12 §:n 1 momentti ja 14 §:n 2 momentti sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 3 kohta ja lakiin uusi 10 a § seuraavasti:

1 § Sovellettamisala

Asevelvollisuuslain (452/50) tai siviilipalveluslain (1723/91) nojalla palveluksessa olevan asevelvollisen omaiselle maksetaan sotilasavustus sekä asevelvolliselle itselleen sotilasavustuksena asumisavustus ja opintolainojen korot siten kuin jäljempänä säädetään.

Tätä lakia sovelletaan myös naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/95) perusteella asepalveluksessa olevaan naiseen. Tässä laissa asevelvollisella tarkoitetaan myös vapaaehtoisessa asepalveluksessa olevaa naista.

3 § Sotilasavustus

Sotilasavustuksena maksetaan:

2) asevelvolliselle itselleen erityisestä syystä asumisavustus hänen käytössään olevasta asunnosta aiheutuviin kohtuullisiin menoihin;

3) asevelvolliselle itselleen 10 a §:ssä tarkoitettujen opintolainojen korot.

10 a § Opintolainojen korot

Asevelvolliselle maksetaan sotilasavustuksena korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain (111/92) ja opintotukilain

(65/94) mukaisten opintolainojen korot, jotka erääntyvät maksettaviksi palvelusaikana tai sellaisen kalenterikuukauden aikana, jolloin lainan saajan palvelus päättyy edellyttäen, että korkoja ei lisätä lainapääomaan opintotukilain 34 §:n nojalla.

11 § Huomioon otettavat tulot ja varat

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

12 § Avustuksen määrääminen

Sotilasavustuksena maksetaan 8—10 ja 10 a §:ssä tarkoitettujen menojen sekä 11 §:ssä tarkoitettujen tulojen välinen erotus, jollei käytävissä olevasta varallisuudesta muuta johdu.

14 § Maksamisaika

Jos sotilasavustusta ei makseta palveluksen

alkamisajankohdasta tai muusta syystä joutu-
en koko kuukaudelta, avustuksena makse-
taan 1/30 avustuksen kuukausimäärästä jo-
kaiselta avustukseen oikeuttavalta päivältä.
Avustuksen kuukausimäärään ei kuitenkaan
lueta 10 §:n perusteella myönnettäviä kerta-

-avustuksia eikä 10 a §:n perusteella kor-
vattavia opintolainojen korkoja.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 1996.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Terttu Huttu-Juntunen

Laki

Liite

sotilasavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/93) 1 §, 3 §:n 2 kohta, 11 §:n 1 momentin johdantokappale, 12 §:n 1 momentti ja 14 §:n 2 momentti sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 3 kohta ja lakiin uusi 10 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §
Sovellettamisala

Asevelvollisuuslain (452/50) tai siviilipalveluslain (1723/91) nojalla palveluksessa olevan asevelvollisen omaiselle maksetaan sotilasavustus ja asevelvolliselle itselleen sotilasavustuksena asumisavustus siten kuin jäljempänä säädetään.

1 §
Sovellettamisala

Asevelvollisuuslain (452/50) tai siviilipalveluslain (1723/91) nojalla palveluksessa olevan asevelvollisen omaiselle maksetaan sotilasavustus *sekä* asevelvolliselle itselleen sotilasavustuksena asumisavustus *ja opintolainojen korot siten kuin jäljempänä säädetään.*

Tätä lakia sovelletaan myös naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/95) perusteella asepalveluksessa olevaan naiseen. Tässä laissa asevelvollisella tarkoitetaan myös vapaaehtoisessa asepalveluksessa olevaa naista.

3 §
Sotilasavustus

Sotilasavustuksena maksetaan:

2) asevelvolliselle itselleen erityisestä syystä asumisavustus hänen käytössään olevasta asunnosta aiheutuviin kohtuullisiin menoihin.

2) asevelvolliselle itselleen erityisestä syystä asumisavustus hänen käytössään olevasta asunnosta aiheutuviin kohtuullisiin menoihin;

3) asevelvolliselle itselleen 10 a §:ssä tarkoitettujen opintolainojen korot.

10 a §
Opintolainojen korot

Asevelvolliselle maksetaan sotilasavustuksena korkeakouluopiskelijoiden opintotuesta annetun lain (111/92) ja opintotukilain (65/94) mukaisten opintolainojen korot, jotka erääntyvät maksettaviksi palvelusaikana tai sellaisen kalenterikuukauden aikana, jolloin lainan saajan palvelus päättyy edellyttäen, että korkoja ei lisätä lainapäätöksen opintotukilain 34 §:n nojalla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Huomioon otettavat tulot ja varat

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Tuloina ei kuitenkaan huomioida:

11 §

Huomioon otettavat tulot ja varat

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. *Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:*

12 §

Avustuksen määrääminen

Sotilasavustuksena maksetaan 8-10 §:ssä tarkoitettujen menojen sekä 11 §:ssä tarkoitettujen tulojen välinen erotus, ellei käytävissä olevasta varallisuudesta muuta johdu.

12 §

Avustuksen määrääminen

Sotilasavustuksena maksetaan 8—10 ja 10 a §:ssä tarkoitettujen menojen sekä 11 §:ssä tarkoitettujen tulojen välinen erotus, jollei käytävissä olevasta varallisuudesta muuta johdu.

14 §

Maksamisaika

Jos sotilasavustusta ei makseta palveluksen alkamisajankohdasta tai muusta syystä johtuen koko kuukaudelta, avustuksena maksetaan 1/30 avustuksen kuukausimäärästä jokaiselta avustukseen oikeuttavalta päivältä. Avustuksen kuukausimäärään ei kuitenkaan lueta 10 §:n perusteella myönnettäviä kertaavustuksia.

Jos sotilasavustusta ei makseta palveluksen alkamisajankohdasta tai muusta syystä johtuen koko kuukaudelta, avustuksena maksetaan 1/30 avustuksen kuukausimäärästä jokaiselta avustukseen oikeuttavalta päivältä. Avustuksen kuukausimäärään ei kuitenkaan lueta 10 §:n perusteella myönnettäviä kertaavustuksia eikä 10 a §:n perusteella korvattavia opintolainojen korkoja.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

